

Nasjonal deleksamen i rettsanvendelse for master i barnevern og master i barnevernsfaglig arbeid

Eksamen vår 2023 – 12. april 2023

Barnevernstjenesten i Storevik kommune overtok omsorgen for Anna i 2017 etter barnevernsloven § 5-1, 1. ledd, bokstav a (barnevernloven av 1992 § 4-12 bokstav a). Anna var da to år gammel. Annas mor, Mette, var 19 år gammel da Anna ble født. I fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker (nå barneverns- og helsenemnda) sitt vedtak fra 2017 fremgår det at Mette ikke hadde hatt noen kontakt med Annas far under graviditeten eller etter fødselen. Nemnda la i sitt vedtak vekt på Annas særskilte omsorgsbehov. Frivillige hjelpetiltak var forsøkt og ble vurderte som ikke tilstrekkelige. Annas særlige omsorgsbehov var en følge av hennes vansker med atferdsregulering. Hun kunne være svært krevende i ulike situasjoner. På grunn av Mettes egne problemer med psykisk helse, klarte hun ikke å håndtere disse situasjonene med nødvendig grad av sensitivitet, forutsigbarhet og grensesetting. Nemnda pekte også på at Mette hadde store problemer med å ivareta både Annas personlige hygiene og hygienen i hjemmet.

Nemnda vurderte omsorgssvikten som alvorlig, men ikke i det øvre sjikt av det som faller inn under någjeldende barnevernslov § 5-1, første ledd bokstav a. Anna hadde også opplevd kjærlighet og omsorg fra Mette.

På tidspunktet for omsorgsovertakelsen, bodde Mette og Anna i Storevik kommune. Etter omsorgsovertakelsen flyttet Mette til Lillevik, i en sokkelleilighet i huset til hennes mor. I en periode var hun frivillig innlagt ved Storevik sykehus, psykiatrisk avdeling. Siden har hun hatt oppfølging ved Distriktpsikiatriske senter i Storevik (DPS Storevik). Hennes psykiske helse er blitt klart forbedret. Fra august 2021 har hun arbeidet som bussjåfør, i en fast 80 % stilling, med primært arbeid på dagtid. I fjor sommer ble hun igjen psykisk syk, men med god oppfølging fra DPS Storevik var hun tilbake i jobb etter ca. seks måneder.

Anna er nå åtte år gammel og har bodd i fosterhjem hos Knut og Kari i Storevik siden omsorgsovertakelsen. Knut og Kari har to barn; Thomas og Tiril som var henholdsvis ti år og 12 år da Anna flyttet til dem. Ved omsorgsovertakelsen vedtok nemnda at Mette hadde rett til samvær med Anna seks ganger i året, tre timer per gang. Til tross for at Mette har vært uenig i omsorgsovertakelsen, har hun samarbeidet godt med barnevernstjenesten og fosterforeldrene, deltatt på møter, og gjennomført foreldreveiledningskurset Circle of security (COS). Samværsomfanget er i senere tid økt til åtte helger (lørdag formiddag til søndag ettermiddag) i året samt én uke i skolens sommerferie. Samværene har fungert godt og Anna har fortalt til barnevernspedagogen som følger opp fosterhjems plasseringen, at hun liker å være sammen med sin mor og gleder seg til å treffe henne.

Barnevernstjenesten beskriver at Anna har hatt en god utvikling i fosterhjemmet. Hun går nå 3. trinn på Storevik barneskole, og er på SFO (skolefritidsordningen) etter skoletid. Faglig har Anna hatt vansker med å følge klassekameratene. Hun har derfor hatt behov for tett

voksenoppfølging på skolen. Noe av undervisningen gis som spesialundervisning. Anna har imidlertid arbeidet stadig mer selvstendig med skolearbeidet og har tatt igjen noe av det faglige hun har mistet.

Både fosterforeldrene og skolen har fortalt at Anna sliter med å forstå sosiale koder, spesielt når det gjelder kontaktetablering. Vennene går litt på rundgang, fordi Anna ofte kan være noe intens. Både fosterforeldrene og skolen oppfatter at hun har vansker med å forstå non-verbal kommunikasjon. Hun misforstår en del av det jevnaldrende sier og gjør. Hvis det er en konflikt på skolen, er Anna ifølge kontaktlærer, ofte involvert, men hun har mye empati og blir veldig lei seg i etterkant av konflikter.

På fritiden trener Anna håndball. Fosterfar Knut, er trener for håndballaget. Han mener at Anna opplever stor mestring på håndballtreningen og at hun har etablert god kontakt med en av jentene på håndballaget. De to jentene er også en del sammen når de ikke trener håndball. Denne jenta er den eneste jevngamle Anna ikke er kommet i konflikt med.

Fosterhjemmet har videre opplyst at Anna har behov for tett oppfølging for å kunne gjøre lekser og andre praktiske oppgaver i hjemmet. Hun trenger bl.a. oppfølging for å gjennomføre hygiene og tannpuss. «Storebror» Thomas og Anna har ansvar for å lage middag sammen en gang i uken. Det liker Anna veldig godt. Ifølge Thomas klarer hun å oppfatte de fleste instruksjoner og jobber ganske konsentrert. Tiril er den i familien som Anna foretrekker når hun skal ha hjelp til skolearbeidet.

Anna har fortalt barnevernspedagogen som følger opp plasseringen, at hun er svært glad i fosterfamilien sin. Fosterfamilien er samstemt i at de er svært glade i Anna, og at de betrakter henne som en selvsagt del av familien. Anna omtaler Thomas og Tirill som sine søsken og Knut og Kari som «pappa» og «mamma»

Mette pleier å hente Anna og kjøre henne tilbake i forbindelse med samværshelgene. Det er ca. to timers kjøretur mellom Storevik og Lillevik. Anna har en tett relasjon til mormor, som også har gjennomført COS-kurset. Når Anna er på helgebek hos Mette, velger hun ofte å overnatte hos mormor. Nå har imidlertid mormor pådratt seg alvorlige ryggproblemer og venter på å få gjennomført en operasjon, før hun deretter må på et rehabiliteringssenter i flere uker.

Anna har ved flere anledninger gitt uttrykk for at hun ønsker å flytte til mor. Dette har hun sagt til barnevernstjenestens kontaktperson, mor og fosterforeldrene. Hun gjentok dette i samtale med nemndleder i mars 2023. Hun sa hun hadde «ti-tusen ganger lyst til å flytte til mamma.»

Mette krever nå vedtaket om omsorgsovertakelse opphevet. Hun hevder at det er overveiende sannsynlig at hun kan gi Anna forsvarlig omsorg og at en tilbakeføring ikke vil gi Anna alvorlige problemer. Mette viser også til at hun ved en eventuell tilbakeføring er villig til å motta hjelpetiltakene barnevernet mener er nødvendig. Videre hevder Mette at det må legges avgjørende vekt på Annas mening, siden hun er åtte år. Dersom vedtaket om omsorgsovertakelse ikke blir opphevet, mener Mette at samværet må økes. Videre hevder

Mette at Anna må gis partsrettigheter i forbindelse med behandlingen av saken i barneverns- og helsenemnda for at Annas interesser skal ivaretas på best mulig måte.

Barnevernstjenesten mener på sin side at omsorgsovertakelsen må opprettholdes, fordi Anna har fått veldig sterk tilknytning til fosterfamilien. Barnevernstjenesten hevder også at barnets uttalelser i dette tilfellet ikke kan tillegges avgjørende vekt. Dessuten viser barnevernstjenesten til at lovverket ikke gir grunnlag for å tildele Anna partsrettigheter i forbindelse med behandling av saken i nemnda. Barnevernstjenesten mener også at samværets omfang er tilstrekkelig slik det er i dag, og at det ikke er noe som tilsier at det skal økes.

Drøft og avgjør de rettslige spørsmål som følger av de påstander som er reist i oppgaven.